

Arkadaşlık Aktivite Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Arkadaşlık Aktivite Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16991>

Özet

Arkadaşlık Aktivite Ölçeği (AAÖ), İngilizce orijinali olan Friendship Activity Scale (FAS)'in Türkçe'ye uyarlanması ve geçerlik/güvenirlilik çalışmaları yapılmış psikometrik bir araçtır. Bu ölçek, özellikle özel gereksinimli bireylerin arkadaşlarıyla gerçekleştirdiği sosyal etkileşimlerin sıklığı ve niteliğini ölçmeyi amaçlamaktadır. Ölçeğin Türkçe adaptasyonu, Nalbant, Aktop, Özer ve Hutzler tarafından 2011 yılında gerçekleştirilmiş olup, özel eğitim alanında **sosyal katılım** ve **akran ilişkileri** çalışmaları için önemli bir katkı sağlamaktadır.

Adaptasyon çalışması, ölçeğin Türkiye'deki popülasyon bağlamında güvenilir ve geçerli sonuçlar verdiğini göstermeyi hedeflemiştir. AAÖ, bireylerin arkadaşlarıyla birlikte yaptıkları aktivitelerin çeşitliliğini ve yoğunluğunu sistematik olarak değerlendirerek, arkadaşlık kalitesinin davranışsal göstergelerine odaklanır.

Anahtar Kelimeler

Arkadaşlık Aktivite Ölçeği, Uyarlama, Geçerlik, Güvenirlilik, Özel Gereksinimli Bireyler, Sosyal Etkileşim, Akran İlişkileri, Özel Eğitim.

Yazarlar

Nalbant, S., Aktop, A., Özer, D., Hutzler, Y.

Amaç

Arkadaşlık Aktivite Ölçeği (AAÖ)'nin temel amacı, bireylerin (özellikle özel gereksinimli çocukların ve ergenlerin) arkadaşlarıyla ne sıklıkta ve hangi türden aktiviteleri gerçekleştirdiğini ölçen standardize edilmiş ve kültürel olarak uygun bir araç sunmaktır. Bu ölçüm, **sosyal beceri** müdahalelerinin etkinliğini değerlendirmede ve bireylerin sosyal çevrelerine ne ölçüde dahil olduklarını belirlemede kritik rol oynamaktadır.

Ölçek, araştırmacılara ve uygulayıcılara, bireylerin sosyal hayattaki aktif katılım düzeylerini nicel olarak belirleme olanağı sağlar. Bu sayede, sosyal izolasyon riskleri daha iyi anlaşılabilir ve hedeflenen özel eğitim programları geliştirilebilir.

Yapı

AAÖ, bireylerin sergilediği **sosyal davranışlar** ve akran etkileşimleri temelinde sosyal etkileşim yapısını ölçmektedir. Ölçek, arkadaşlık ilişkilerinin soyut duygusal boyutlarından ziyade, somut olarak gözlemlenebilir aktivite frekanslarına odaklanmıştır. Ölçülen temel yapı, bir bireyin sosyal çevresinde aktif olarak yer alma ve arkadaşlarıyla ortak deneyimler yaşama kapasitesi ve

sıklıdır.

Bu yapı genellikle iki ana bileşen etrafında şekillenir: ortak aktivitelerde bulunma sıklığı ve bu aktivitelerin çeşidi. Ölçek, bireyin sosyal ağının genişliğini ve aktivite repertuarının zenginliğini değerlendirerek, arkadaşlık kalitesinin davranışsal bir profilini sunar.

Geçerlik

Arkadaşlık Aktivite Ölçeği'nin Türkçe versiyonunun geçerlik çalışmaları, Nalbant ve arkadaşları (2011) tarafından gerçekleştirilmiştir. Çalışmada, ölçeğin yapı geçerliğini incelemek üzere genellikle faktör analizi yöntemleri kullanılmıştır. Türkçe versiyonun maddelerinin orijinal ölçeğin teorik yapıyla ne ölçüde örtüştüğü incelenmiş ve kültürel adaptasyonun yapısal bütünlüğü korunmuştur.

Adaptasyon sürecinde ayrıca, ölçeğin ilgili diğer sosyal ölçütlerle (örneğin, sosyal kabul veya yalnızlık ölçekleri) ilişkisi incelenerek ölçüt bağlamı geçerlik kanıtları da elde edilmiştir. Elde edilen bulgular, AAÖ'nün Türk popülasyonunda **arkadaşlık aktivitesini** geçerli bir şekilde ölçtüğünü destekler niteliktedir.

Güvenirlilik

AAÖ'nün Türkçe uyarlamasının güvenirlilik analizleri, genellikle iç tutarlılık (Cronbach Alfa katsayısı) ve test-tekrar test güvenirliliği yöntemleriyle rapor edilmiştir. Yüksek iç tutarlılık katsayıları, ölçek maddelerinin aynı yapıyı (arkadaşlık aktivitesi) tutarlı bir şekilde ölçtüğünü göstermektedir. Adaptasyon çalışmasında, ölçeğin genel olarak kabul edilebilir düzeyde veya yüksek düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğu belirlenmiştir.

Test-tekrar test güvenirliliği bulguları ise, ölçeğin zamana karşı kararlılığını ortaya koyar. Bu sonuçlar, ölçeğin farklı zamanlarda uygulandığında benzer sonuçlar ürettiğini ve bu sayede araştırmalarda ve klinik değerlendirmelerde güvenle kullanılabilirliğini işaret etmektedir.

Faktör Analizi

Nalbant ve arkadaşları (2011) tarafından yürütülen adaptasyon çalışmasında, Arkadaşlık Aktivite Ölçeği'nin faktör yapısının Türkçe örnekleme incelenmesi amacıyla faktör analizi uygulanmıştır. Bu analizler, ölçeğin orijinal yapısının Türk kültürüne uyarlanırken korunduğunu veya minimal düzeyde değişiklik gösterdiğini belirlemek için yapılmıştır.

Genellikle Doğrusal Faktör Analizi (DFA) veya Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) kullanılarak, ölçek maddelerinin alt boyutlar altında nasıl gruplandırıldığı test edilir. Başarılı bir adaptasyon, ölçeğin teorik olarak beklenen tek boyutlu yapıyı (veya çok boyutlu yapıyı) Türk

örnekleminde de doğruladığını göstermiştir.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: Orijinal ölçek, genellikle bireylerin arkadaşlarıyla belirli aktiviteleri ne sıklıkta gerçekleştirdiğini ölçen Likert tipi bir derecelendirme formatına sahiptir. Derecelendirme formatı, genellikle 3 veya 4 seçeneqli bir frekans skalası (örneğin, Hiçbir Zaman, Bazen, Sık Sık) kullanır.

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama), İngilizce (Orijinal)

Popülasyon Grubu: Özel Gereksinimli Bireyler ve Tipik Gelişim Gösteren Akranlar

Yaş Grubu: Okul Çağ Çocukları ve Ergenler

Popülasyon Detayları: Ölçek, özellikle gelişimsel gerilik veya öğrenme güçlüğü olan çocukların sosyal entegrasyon düzeylerini değerlendirmek için kullanıma uygundur. Adaptasyon çalışması genellikle bu özel popülasyon grupları üzerinde yürütülmüştür.

Test Metodolojisi: Öz bildirim veya ebeveyn/öğretmen raporlaması yoluyla arkadaşlık aktivitelerinin sıklığını ölçülmesi.

Anahtar Kelimeler

Sosyal Katılım, Arkadaşlık Kalitesi, Psikometrik Özellikler, İç Tutarlılık, Adaptasyon, Faktör Analizi, Çocuk Gelişimi.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Dilara Özer

Yazar ORCID Tanıtması: Bilgi mevcut değildir.

Kurum E-posta Adresleri: ozerd@comu.edu.tr (Dilara Özer)

Yazma Adresi: Bilgi mevcut değildir.

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı (Uyarlama): 2011

Şinler ve Ücret: Ölçeğin ticari kullanımı ve tam maddelerine erişim için sorumlu yazar (Dilara

Özer) veya yayıncı kuruluştan izin alınması gerekebilir. Akademik veya araştırma amaçlı kullanılm genellikle referans gösterilerek mümkündür.

Ek Bilgi: Ölçeğin orijinal PDF belgesi aşaşdaki bağlantıdan indirilebilir: friendship-activity-scale-fas-toad.pdf

Referanslar

Nalbant, S., Aktop, A., Özer, D. & Hutzler, Y. (2011). Validity and reliability of a Turkish version of the Friendship Activity Scale. *European Journal of Special Needs Education*, 26(4), 523-530. doi: 10.1080/08856257.2011.597176

Arkadaşlık Aktivite Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin orijinal maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır. Maddelerin tam listesi, telif hakları nedeniyle yalnızca sorumlu yazardan veya ilgili akademik yayımdan temin edilebilir.